

Links Libertair Perspectief

1 euro

steunprijs: 2 euro

Het blad van
Democratisch Initiatief

Voor de opbouw van een beweging voor een vrije, gelijke, solidaire, ecologische en direct democratische samenleving!

NUMMER 4/5, JANUARI- MAART 2004

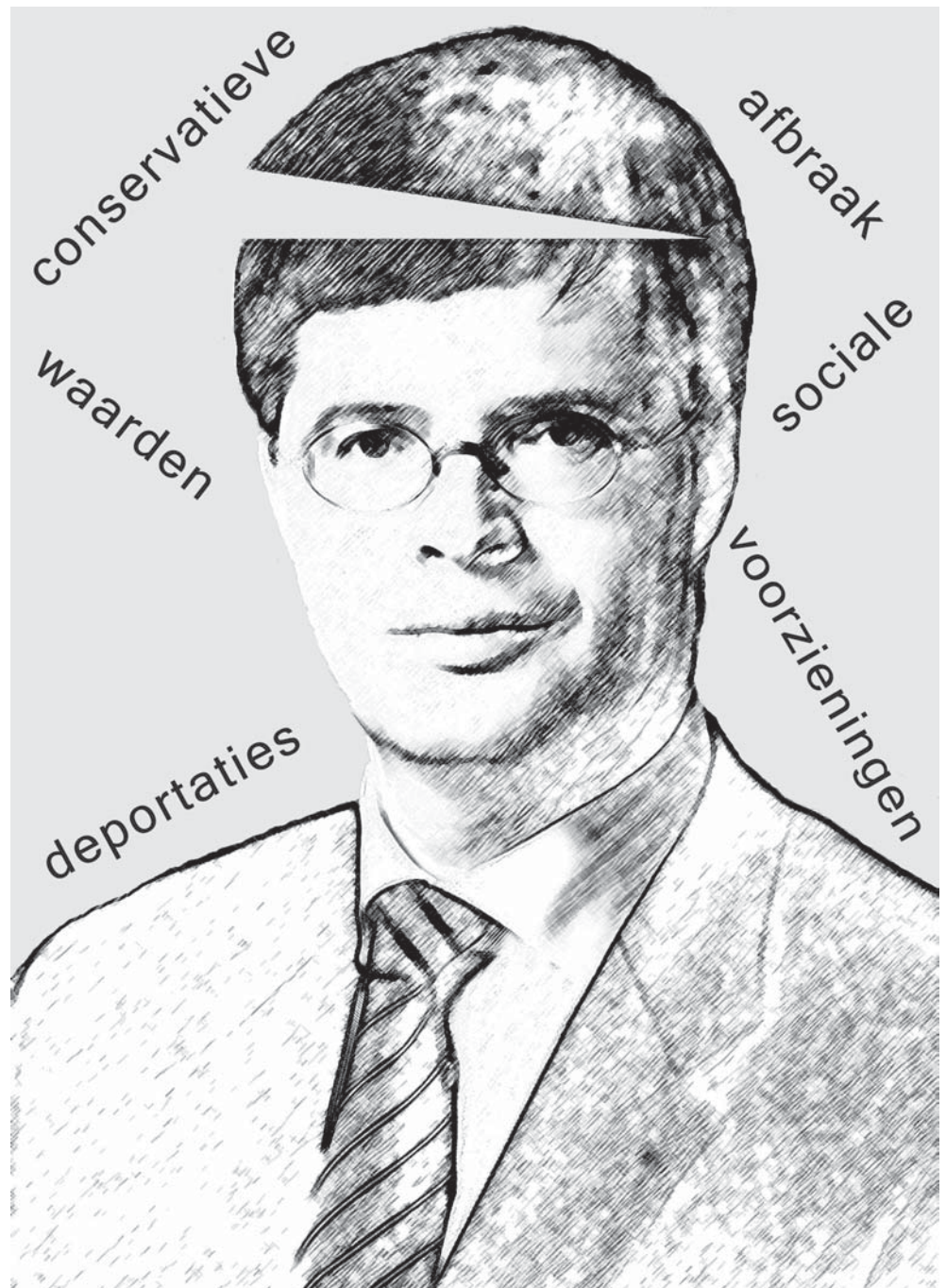
*Mislukte WTO
top juist geen
overwinning
voor arme
landen,
pagina 3*

*De nieuwe
koers van
Democratisch
Initiatief,
pagina 9*

*Multicultura-
lisme niet het
verdedigen
waard,
pagina 10*

*Egoland en
Kopspijkers
hebben de
republiek
gesticht,
pagina 20*

*Communalisme
als alternatief
(deel 3),
pagina 11*

**In verzet tegen de onderdrukkende
politiek van Balkenende II, pagina 3**

Colofon

Uitgever: Links LibertairPerspectief wordt uitgegeven door Democratisch Initiatief (DI) en verschijnt vier keer per jaar.

Redactie: Bob Wester, Elle, Joost Ploeger en Tomme Geraedts

Aan dit nummer werkte mee: Eirik Eigliad

Lay out: Bob Wester

Oplage: 250

Ingezonden brieven: Wij ontvangen graag (kritische) reacties op onze nieuwsbrieven hebben dan ook (indien reacties) de rubriek "ingezonden brieven". De maximale lengte van een brief is 300 woorden, bovendien behoudt de redactie het voorrecht om deze in te korten. Wil je een langere reactie insturen, neem dan eerst contact met ons op. Inzenden voor 21 maart.

Abonnementen: kosten 5 euro per jaar (4 nummers) en kunnen aangevraagd worden door ons een briefje of email te sturen met daarin je naam, adres en eventueel emailadres.

Nabestellingen: oude nummers van Links Libertair Perspectief kunnen bij ons besteld worden door ons een briefje te sturen en 1 euro per nummer over te maken op onze girorekening. Vermeld je adres en het nummer dat je wilt ontvangen!

Brochures: DI geeft ook brochures uit om wat dieper op onderwerpen in te kunnen gaan. Op dit moment hebben we een brochure over de basisideeën van het communalisme en een aantal readers over verschillende aspecten van de sociale ecologie. Brochures kunnen besteld worden door ons een briefje te sturen en 2,50 euro per brochure over te maken op onze girorekening. Vermeld je adres en welke brochure je wilt ontvangen!

Giften: Onze activiteiten kosten geld, dus stort gul op onze girorekening o.v.v. "gift".

Samenwerking: Wil je met ons samenwerken? Neem dan graag contact met ons op!

DI-nieuws: Wil je op de hoogte blijven van onze activiteiten? Stuur dan een mailtje met de tekst "DI nieuws".

Waar wij voor staan

Democratisch Initiatief (DI) wil een bijdrage leveren aan (het opbouwen van) een beweging voor een vrije, gelijke, ecologische en solidaire maatschappij. DI is een revolutionair project dat "vecht voor het opheffen van alle klassen, staten en hiërarchieën door middel van en met als doel: democratisch zelfbestuur van alle mensen". (statuten 1.1.)

DI noemt zich vrij socialistisch. Want vrij socialisme staat voor een maatschappij waar de productiemiddelen in handen zijn van de gehele bevolking en in de behoeften van alle mensen kunnen voorzien. En waarin noch een staatselite noch een kapitalistische elite maar iedereen via een directe democratie hierover evenveel kan meebeslissen.

Hoewel we zeker voortbouwen op oudere vormen van vrij socialisme, gaan we verder. Want niet alleen economische ongelijkheid, oftewel de klassenmaatschappij, is een probleem, maar alle vormen van sociale ongelijkheid, oftewel hiërarchie. Dus het bestrijden van hiërarchieën zoals racisme, (hetero)seksisme, antisemitisme en nationalisme is allemaal even belangrijk als de strijd tegen de klassenmaatschappij. Bovendien staat het voortbestaan van de mensheid op het spel door de enorme ecologische problemen. Deze problemen hebben zowel qua ideeën als praktijk hun oorzaak in sociale ongelijkheid.

Om van deze maatschappij naar onze ideale maatschappij te komen, is er een sterke, bewuste revolutionaire beweging nodig. Daarom doen we aan kritische theorievorming, zoals in dit blad, en mengen wij ons in de concrete sociale strijd door sociale bewegingen. In deze strijd steunen we zelforganisaties van onderdrukten en steungroepen. We zullen de strijd tegen verschillende vormen van hiërarchie proberen aan elkaar te verbinden door de achterliggende ideeën bij de strijd algemener te maken en deze te radicaliseren, oftewel de problemen bij de wortel aanpakken. Samen met deze bewegingen zullen we ook alternatieven ontwikkelen zoals een confederatie van direct democratische wijkvergaderingen om een tegenmacht op te bouwen, teneinde de hiërarchische piramide omver te halen.

Wil jij je ook inzetten voor een vrije, gelijke, ecologische en solidaire maatschappij? Wil je dat samen met ons doen of wil je meer informatie, zoals een abonnement op dit blad, nabestellingen van eerdere nummers of brochures? Neem dan contact met ons op!

Democratisch Initiatief Girorekening 9156315
Postbus 16544 demin@gmx.net
1001 RA Amsterdam www.communalism.org/cbp

Democratisch Initiatief binnenstebuiten

De theorie en praktijk van DI

Sinds vorig voorjaar (2003) heeft Democratisch Initiatief een ontwikkeling doorgemaakt. De veranderingen die toen hebben plaatsgevonden, hebben te maken met een belangrijk doel van DI: het leveren van een bijdrage aan een beweging van onderop, voor een menselijke samenleving.

Vrij socialisme

Het was een jaar van discussie over de verhouding tussen theorie en praktijk. Wij vroegen ons tijdens die discussie ook af wat onze positie is tegenover het communalisme (zie reeks Communalisme als Alternatief). Ons antwoord op deze vraag is, dat we het communalisme een te specifieke ideologie vinden om daar al onze politieke ideeën mee duidelijk te maken. DI put haar inspiratie uit meerdere bronnen dan alleen communalisme, bijvoorbeeld uit anarchisme, marxisme en feminisme. Daarom hebben wij besloten, dat DI zich vanaf nu binnen een bredere stroming plaatst: die van het vrije socialisme. Wij willen echter wel een vernieuwende bijdrage leveren aan deze stroming.

Analyse

Onze theorie bestaat ten eerste uit kritiek op kapitalisme, nationalisme, racisme en seksisme. Kortom: op hiërarchie. Het gaat ons om het begrijpen van de maatschappij door te kijken naar achtergronden en oorzaken van onderdrukking. Ten tweede bestaat onze theorie uit de utopie van een vrije en gelijke samenleving. Deze is voor ons een inspiratiebron, maar absoluut geen blauwdruk voor concrete verandering. Onze strategie is de wereld te veranderen door, via een radicale kritiek en analyse van de dagelijkse praktijk, te komen tot een utopie. Maar radicale kritiek en analyse is niet genoeg om de wereld te veranderen. Theorie kan betekenis krijgen wanneer die verbonden wordt aan actie. We hebben een tijd lang de nadruk te veel op het

utopische en het theoretische gelegd, waardoor onze onderwerpen te abstract bleven.

Activiteiten

DI stond met een stand op de jaarlijkse Anarchistische Boekenmarkt in Utrecht, wat een groot succes was. Bezoekers toonden interesse in onze publicaties: mensen lazen onze flyer, lieten hun naam achter, kochten ons blad Links Libertair Perspectief, de brochure (inleiding in communalisme), readers en boeken. DI doet sinds november mee aan het lokale verzet tegen Balkenende II met Keer het Tij Amsterdam. Dat zien wij als verbreding: door concrete projecten aan te gaan met organisaties die niet per definitie radicaal links zijn, kunnen we op bepaalde deelterreinen van de strijd kleine successen boeken.

Kameraden

Met de Fabel van de Illegaal onderhouden we regelmatig contact voor verdieping. We verdiepen ons in onze maatschappijvisie en standpunten, waardoor DI groeit en de samenwerking met deze radicaal linkse organisatie wordt bevorderd. Zo organiseerden we onlangs samen een discussie over multiculturalisme (zie het artikel verderop). Hoewel DI en de Fabel vaker bij elkaar kwamen om over wat abstracte onderwerpen te discussiëren, zullen we de discussie meer gaan verbinden aan dat, waar wij actie voor voeren. Daarbij is de wisselwerking tussen theorie en praktijk uitgangspunt. We willen onze ideeën vanuit onze eigen praktijk bediscussiëren en zo strategieën ontwikkelen om de maatschappij te veranderen!

Democratisch Initiatief

In verzet tegen de onderdrukkende politiek van Balkenende II

Joost Ploeger

In oktober is in Amsterdam de lokale afdeling van Keer het Tij opgericht en Democratisch Initiatief is één van de medeoprichters. Keer Het Tij is een platform van allerlei verschillende groepen verenigd in hun strijd tegen de politiek van Balkenende II. Het is belangrijk dat dit platform niet een soort anti-Balkenende club wordt en daarom is het zaak de kritiek te verbreden en te kijken waar deze onderdrukkende politiek vandaan komt.

lees verder op pagina 4

vervolg van pagina 4

De politiek van Balkenende II

De afgelopen 20 jaar probeert de Nederlandse regering structurele veranderingen in de economie te sturen en te beheersen in het belang van het bedrijfsleven, of met een politieker woord: in het belang van het kapitaal. Zo heeft de Nederlandse staat de afgelopen periode zoveel mogelijk geprobeerd om mensen de arbeidsmarkt op te dwingen en te trainen voor de op dat moment bij het kapitaal openstaande vacatures. Dit is ook de politiek van Balkenende & Co. Zelfs in een tijd zonder banen en hoge werkloosheid wordt iedereen de arbeidsmarkt op gejaagd, zodat veel mensen met elkaar moeten concurreren voor die ene baan, waardoor de lonen nog lager worden en arbeidsvoorwaarden slechter.

De regering laat geen enkele mogelijkheid aan zich voorbij gaan om de solidariteit en het 'gelijkheidsdenken' achterhaald te verklaren. Balkenende II breekt de solidariteit van mensen met een baan met mensen die een uitkering krijgen. Deze solidariteit werd tot voor kort door de staat georganiseerd, alhoewel slechts minimaal. Uitkeringen worden voor het eerst sinds lange tijd ontkoppeld van eventuele loonstijgingen. Mensen, die een uitkering hebben, worden nu zoveel mogelijk als profiteurs neergezet. En dat terwijl werkloosheid geen individueel probleem is maar juist door het kapitalisme gecreëerd wordt!

Neoliberalisme en conservatisme: twee kanten van dezelfde medaille

De ideologie van het neoliberalisme gaat hand in hand met de opleving van conservatieve ideeën. Als de staat zich terugtrekt komen er problemen in de samenleving, want daar waar er eens voorzieningen waren vinden mensen nu een dichte deur. De oplossing van het kabinet? Het gezin. Het gezin moet de klappen opvangen. Dit toch al vaak verstikkende instituut moet de gevolgen van lagere lonen en uitkeringen en weggefallen zorg opvangen. Dit zal ongetwijfeld in onze 'geëmancipeerde' maatschappij leiden tot nog meer werk voor vrouwen en versterkt de onderdrukkende traditionele rolpatronen (de manier waarop mannen en vrouwen zich zouden moeten gedragen).

Behalve vrouwonvriendelijk zijn conservatieven ook heel nationalistisch. Er wordt nu gepleit voor een soort monocultuur in Nederland waaraan iedereen

zich ondergeschikt moet maken. Tegelijkertijd wordt de staat steeds openlijker racistisch, net als overigens de bevolking. Zo heeft Balkenende II de aanval ingezet op het anti-discriminatie beginsel. Vrouwen en 'allochtonen' worden nu voor de WAO dubbel gekeurd. Daarnaast probeert de staat ook de ingeslapen en apolitieke arbeidersbeweging te verdelen door solidariteit met gevluchte mensen zoveel mogelijk te voorkomen. Dit doet zij door deze mensen op te sluiten en gescheiden te houden van de bevolking.

Ben gevallen

Als Balkenende valt, zijn dan alle problemen opgelost?

Van sociale voorzieningen naar repressie

Deze neoliberale en conservatieve koers gaat gepaard met een toenemende staatsrepressie. Dit zien we zowel terug in de taal die politici gebruiken, als in de politiek die ze voeren. Een krankzinnig voorbeeld is het feit dat oorlog nu onderdeel is geworden van het budget voor ontwikkelingshulp.

Een van de grootste problemen is de vervanging van armoedebestrijding door de bestrijding van de armen. Dit zien we op internationaal niveau, waar de bevolkingsgroei in het Zuiden bestreden wordt, omdat ze de oorzaak zou zijn van de armoede. Het systeem dat de armoede veroorzaakt blijft zo buiten schot (1). Op nationaal niveau zien we de bijna grenzeloze vervolging van gevluchte mensen (2), het debat over gedwongen spreiding van migranten, de lobby van Rotterdam voor een vestigingsverbod voor mensen met een inkomen lager dan 120% van het minimumloon, de afbraak van sociale voorzieningen voor de armen, het prestatiecontract van de politie, het pleidooi van Donner voor het strenger straffen van 'de allochtonen' en de introductie van de identificatieplicht (jarenlang omstreden onder andere door het voor Nederland zeer belastende verleden van de Tweede Wereldoorlog).

Einde van het klassencompromis

Deze beweging van een staat die op nationaal niveau de scherpe randjes van het kapitalisme af haalt om de eigen bevolking te sparen, naar een steeds repressievere staat is een belangrijke tendens van de afgelopen 20 jaar. Deze heeft een tegen-tendens van verzet opgeroepen. Het compromis tussen de vakbonden en het industriële kapitaal (fabrieken, grote landbouwbedrijven), dat de periode na de Tweede Wereldoorlog kenmerkte, is verdwenen. Het werd altijd terecht bestreden door radicaal-links, omdat het geen einde maakte aan onderdrukking. Mensen en natuur werden in die periode immers nog steeds ondergeschikt gemaakt aan de kapitalistische productie.

Nu wordt het ook bestreden door de staat en het bedrijfsleven. Het compromis tussen arbeid en kapitaal heeft plaatsgemaakt voor een nieuwe structurele coalitie van het industriële kapitaal en het financiële kapitaal (banken). De vakbonden proberen wanhopig vast te houden aan het oude klassencompromis, maar moeten voor elke nieuwe wapenstilstand steeds meer inleveren. Zo loopt de loonstijging in Nederland sinds die tijd achter bij de groei van de economie, wordt arbeid steeds rechtelozer door flexibilisering van werktijden en ontslagregelingen, en verdwijnen sociale voorzieningen.

EU geïstitutionaliseerde neoliberale politiek

Deze nieuwe neoliberale en conservatieve koers is in de instituties van de Europese Unie vastgelegd, met name in het Verdrag van Maastricht van 1991. In dit verdrag kunnen veranderingen door één staat tegengehouden worden en hiermee worden zelfs kleine veranderingen van deze nieuwe politiek heel moeilijk. Dit staat in schril contrast met de staatsinrichting van nationale staten, waarvan de grondwet slechts

Het beleid van Balkenende II opereert binnen de neoliberale speelruimte van de EU.

de belangrijkste wetten omvat en de inhoud van economische politiek dus door een gewone meerderheid in het parlement bepaald wordt.

Waar staten vroeger de economie probeerden te stimuleren zijn die mogelijkheden drastisch beperkt door de EU-regels rond de staatschuld en de staatsbegroting (de overbekende 3%, die zelfs Zalm nu gaat overschreiden). Ook is de Europese Centrale Bank volledig onafhankelijk gemaakt van elke politieke controle. Officieel tenminste, want er wordt natuurlijk wel geruzied over het presidentschap en de gevolgde koers. Toch doet de ECB precies wat de politiek besloten heeft: inflatiebestrijding.

Inflatiebestrijding als uiting van krachten achter neoliberalisme

Deze obsessie met inflatiebestrijding is een belangrijke uiting van de nieuwe coalitie, aangezien het financiële kapitaal alleen macht heeft bij een lage en voorspelbare inflatie. Het kapitalisme staat of valt bij uitbuiting. In de fabriek worden arbeidsters en arbeiders uitgebuit, zij produceren meer dan zij in loon krijgen. Dit is de winst van de eigenaar. Door de concurrentie worden bedrijven steeds groter en moeten ze geld lenen bij banken om een nieuwe fabriek neer te zetten. In ruil voor de lening krijgt het financiële kapitaal een deel van de winst die geproduceerd wordt door de arbeidsters en arbeiders in de fabriek en die de eigenaar heeft

Brochure over de basisideeën van het communalisme

*DI heeft een vertaling van een artikel van Janet Biehl, **The Politics of Social Ecology: Libertarian Municipalism**, uitgebracht. Hierin gaat ze in op de basisideeën van het communalisme; een nieuwe politiek gebaseerd op directe democratische vrije gemeentes, samenwerking tussen de gemeentes, de noodzaak van een ideologie, enzovoorts. DI probeert met de publicatie van dit artikel, vergezeld van een door ons geschreven voorwoord, een discussie over de toekomst van Links aan te zwengelen. Wil je de brochure, voor 2,50 euro, bestellen? Stuur ons dan een briefje of mailtje met je naam en adres.*

toegeëigend. In de onderhandeling met het industriële kapitaal helpt een lage inflatie, aangezien de banken anders wel haast onder elke voorwaarde geld uit moeten lenen, omdat geld haar waarde snel verliest bij een hoge inflatie en banken als ze het niet uitlenen er na een tijdje er niks meer mee kunnen kopen.

Als de economie niet meer gestimuleerd kan worden via extra uitgaven van de staat of via het toelaten van inflatie dan rest nog één mogelijkheid: structurele veranderingen die de uitbuiting van arbeid verhogen en de bevolking zoveel mogelijk beheersen en sturen in het belang van het kapitaal. Met name de migratiebeheersing in EU verband en de EUropese werkgelegenheidsstrategie zijn hiervoor van belang (3). Dit vormt volgens mij de achtergrond van de toenemende onderdrukkende bevolkingspolitiek, de poging van staten om zoveel mogelijk de 'kwaliteit' als de 'kwantiteit' van de bevolking te beïnvloeden in het belang van economische groei. Het is de uiterste logica van het kapitalistische systeem dat mensen ondergeschikt maakt aan producten. Mensen zijn nog slechts een productiefactor die wordt ingezet voor de winst van anderen.

Verzet

Het neoliberalisme en zijn partner het conservatisme zijn niet zomaar een denkfout. Ze zijn al dan niet bewuste hiërarchische visies op de maatschappij die het kapitaal in de EU moeten

Noten:

- 1) Zie bijvoorbeeld mijn artikel in *Links Libertair Perspectief* nr. 3: "De misantropische bevolkingspolitiek van het neoliberalisme."
- 2) Voor informatie over repressie tegen vluchtelingen en migratiebeheersing verwijst ik graag door naar de nieuwe brochure van de Fabel van de Illegaal, "Migratiebeheersing",

helpen concurreren met het kapitaal uit de VS. Het neoliberalisme zegt: de markt is perfect en de staat moet zo min mogelijk ingrijpen. Het neoliberalisme doet: de maatschappij veranderen met repressie in het belang van het kapitaal. Overall worden sociale voorzieningen afgebroken met een terugkeer naar de zogenaamde oude Normen en Waarden als legitimatie daarvoor, zowel in EU-verband als in Nederland. Keer het T'ij verzet zich terecht tegen de bezuinigingen (die vooral armere mensen raken) en tegen de repressie van gevluchte mensen.

Democratisch Initiatief wil zich ook hiervoor inzetten, maar probeert eveneens de kritiek te verbreden naar de structurele vormen van onderdrukking die ook al voor Balkenende II aanwezig waren en die slechts in de loop der tijd steeds scherper worden. Niet het model van de jaren zeventig van de vorige eeuw is ons doel. De subsidiestaat haalde toen voor de eigen bevolking de scherpe randjes van het systeem af en verplaatste deze naar het buitenland en naar buitenlandse mensen die hier kwamen werken (de zogenaamde gastarbeiders). Wij strijden tegen alle vormen van structurele onderdrukking. Alle vormen van onderdrukking staan een humane maatschappij in de weg en daarom strijden wij tegen racisme, vrouwenonderdrukking en de onderdrukking van arbeid door het kapitaal. Wij moedigen iedereen aan om deze strijd aan te gaan.

Gebladerte-reeks nr. 25. Voor meer info: info@defabel.nl of tel: 071-5127619.

3) Voor een uitgebreide kritiek verwijst ik naar mijn artikel in *Links Libertair Perspectief* nr. 2: "EU misbruikt bevolking in het belang van het kapitaal. Een analyse van de EUropese Werkgelegenheidsstrategie."

Mislukte WTO top juist geen overwinning voor arme landen

Tomme Geraedts

Afgelopen september vond er weer eens een top van de Wereld Handels Organisatie (WTO) plaats, in Mexicaanse Cancún. Na een week vergaderen waren deelnemende regeringsleiders het nog niet eens: tijdens de vergaderingen stonden de VS en de EU tegenover een oppositie van arme landen, de G22. Een populaire mening is, dat de "mislukking" van Cancún een overwinning voor ontwikkelingslanden is. Dit is echter een misvatting. Ook zonder een akkoord in de WTO zal uitbuiting van mensen en milieuverniëting immers een feit blijven zolang het kapitalistische systeem nog bestaat.

De bedoeling van de top was om een vervolg te geven aan de afspraken die in 2001 in Doha, een top eerder, gemaakt waren. De VS en de EU bereikten toen een akkoord. Het waren het internationale politieke klimaat van 11 september en de door Bush geleide coalitie tegen het terrorisme ('who is not with us, is against us'), die het bereiken van een akkoord in Doha tussen de VS en de EU mogelijk maakten. Dit akkoord, dat bij zou moeten dragen aan het bevorderen van handel en productie, was de inzet voor de WTO top in Cancún. De twee heikele agendapunten tijdens die top waren landbouw en investeringen.

Landbouw

Het belangrijkste agendapunt was landbouw. Het rijke Noorden dwingt de arme ontwikkelingslanden haar agrarische producten te importeren, wat de ontwikkelingslanden dumping noemen. De EU en de VS beschermen hun eigen landbouwsector door een protectionistisch beleid te voeren: zij verstrekken subsidies aan hun bedrijven om producten goedkoop te kunnen exporteren en stellen hoge importheffingen op voor producten uit het Zuiden. Op de top werd geruzied over de afbouw van landbouwsubsidies en de opening van markten. De voorstellen van de EU botsten steeds met het standpunt van vooral de ontwikkelingslanden.

Investerings

Onenigheid was er ook over een investeringsverdrag. Al in 1998 werd door allerlei organisaties tegen de MAI (Multilateral Agreement on Investment) geprotesteerd. Het geratificeerde verdrag vergroot de macht van multinationals en beperkt de macht van nationale staten, wat een logische ontwikkeling is, omdat de staat altijd het kapitaal faciliteert. De Doha voorstellen voor een nieuw WTO akkoord zijn in wezen dezelfde als de voorstellen voor de MAI. Ze gaan over het openstellen van gastlanden voor nieuwe investeerders. Investerings kunnen hele landen in crisis storten, zoals ruim twee jaar geleden in Argentinië is gebeurd.

De gevolgen van een WTO investeringsakkoord is dat alle 148 landen zich hier aan moeten houden, ook als ze dat niet kunnen of willen. Voor buitenlandse investeerders zijn

milieuverwoestende sectoren als mijnbouw, houtkap en oliewinning en arbeidsintensieve sectoren, aantrekkelijke sectoren in arme landen. In elk WTO investeringsverdrag krijgt kapitaal voorrang boven arbeid en milieu.

Oppositie

In Cancún eisten onder leiding van Brazilië 22 arme landen, dat verdere onderhandelingen over met name landbouw op hun voorwaarden zouden plaatsvinden (1). Deze oppositie is een logische reactie op de wereld die is opgedeeld in geopolitieke machtsblokken: EU, VS, Japan en China. De politieke en economische elites van deze blokken moeten markten veroveren. Zij vertegenwoordigen hun eigenbelangen en niet die van de bevolking. De oppositie van de G22 op de top moet niet zozeer worden gezien als oppositie tegen slechte arbeidsomstandigheden en milieuverniëting, maar veel meer als oppositie tegen de economische macht van de rijke landen. Ook de heersende klasse van de arme landen zijn immers uit op toegang tot markten.

Concurrentie

De WTO speelt een belangrijke rol in de opdeling van de wereld in blokken door de economische concurrentie tussen die blokken heilig te verklaren. De WTO heeft een commissie in het leven geroepen, die erop toeziet dat deze economische concurrentie niet belemmert wordt door politiek ingrijpen. Deze 'bemiddelt' bij handelsconflicten en kan hierover bindende uitspraken doen. Ze kan een sanctie opleggen, bijvoorbeeld in de vorm van een boete aan een land, dat de vrijhandel en concurrentie dwarsboomt. Actueel is de staaloorlog tussen de VS en de EU. De EU is naar de WTO

Wat is de WTO?

World Trade Organisation (WTO) is een organisatie voor en door een internationale elite economische machthebbers. WTO leden zijn de regeringsleiders (inclusief dictators) van 148 landen. Het doel is het bevorderen van de wereldhandel via de "vrije" markt. Ze kan boetes opleggen aan landen die handel of concurrentie verstoren. Bestaat sinds 1995. Samen met het IMF en de Wereldbank is de WTO het symbool van het bijna 'religieuze' geloof in de veel geprezen vrije markt, waardoor grote delen van wereldbevolking in enorme armoede leven.

commissie gestapt met de aanklacht, dat de VS te hoge importheffingen heeft opgesteld voor staal uit de EU. Deze importheffingen vallen onder de noemer 'concurrentieverstoring'. Recentelijk heeft de VS op haar beurt weer de EU aangeklaagd vanwege het weigeren van gentech voedsel en hormoonvlees. De WTO bepaalde dat de EU niet kon aantonen dat hormoonvlees schadelijk is voor de menselijke gezondheid en noemt de weigering van dit vlees een 'handelsversturende' maatregel.

'Mislukking'

De oorzaak van het 'mislukken' van Cancún komt door de belangentegenstellingen tussen de verschillend blokken. De VS en EU geven de oppositie van de G22 (3) de schuld. Zij beweren, dat de wereldhandel door het mislukken in gevaar komt, maar dat is onzin. Dat er geen internationale handelsakkoorden zijn bereikt, betekent dat de machtigste blokken, (VS en EU) nu buiten de WTO om de arme landen tegen elkaar uitspelen door bilaterale (=tussen twee landen) handelsakkoorden af te dwingen. De mislukking komt de VS en de EU misschien wel goed uit. De mislukte WTO top is dus geen overwinning voor de arme landen, in tegenstelling tot wat door veel andersglobalisten wordt beweerd.

Voor de arme landen is het slikken of stikken. De EU weigert haar subsidies te verminderen als de ontwikkelingslanden hun markten niet meer openstellen. De VS op haar beurt heeft een dikke vinger in de pap bij de grote neoliberale internationale instellingen: de Wereldbank en het Internationaal Monetair Fonds (IMF).

Als organisatie heeft de WTO door Cancún een flinke dreun gekregen en lijkt op een crisis af te stevenen. Om dat te voorkomen heeft voorzitter Supachai Panitchpakdi opgeroepen voor een extra bijeenkomst op het hoofdkantoor in Genève.

Andersglobalisten

De andersglobalisten waren ook aanwezig tijdens de top in Cancún. Behalve de zelfmoord van wanhopige Koreaanse boer en wat schermselingen met de politie, waren de protesten verder niet zo heftig als eerder en vormden geen uitzondering op het 'circus' dat zich voltrekt tijdens dergelijke bijeenkomsten. "Een andere

wereld is mogelijk", is de leus van de andersglobalisten, en die is ook mogelijk.

Maar de andersglobalisten hebben na Cancún te maken met verdeeldheid over de vraag of dit systeem menselijker gemaakt kan worden of dat het kapitalisme omvergeworpen moet worden. Niet-gouvernementele organisaties, zoals Novib of Greenpeace, geloven in de markt en willen die eerlijker en duurzamer maken. Maar de markt los niks op. Integendeel: zij creëert alleen maar

ellende. De staat kan de krachten van de 'vrije markt' inperken, maar niet tegengaan. Zij kan niet anders doen dan het kapitaal faciliteren. Staat en kapitaal hebben elkaar nodig.

Het werkelijke probleem is het hele wereldwijde economische systeem van het kapitalisme, dat produceert naar winst en niet naar menselijke behoefte. De drijfveer van kapitalisme is concurrentie. In het proces van concurrentie leiden de accumulatie van kapitaal en maximalisering van winst tot concentratie en centralisatie van kapitaal. Kortom: het is geen wonder dat multinationals zo groot en machtig zijn.

Maar kapitalisme is niet het enige probleem, ook nationalisme, racisme en patriërchaat moeten bestreden worden. Wat de andersglobalisten verenigd is het verzet tegen de VS en de macht van multinationals. Dit verzet is niet vanzelfsprekend links en radicaal, maar kan zelfs rechts en nationalistisch zijn (4).

Het reformistische deel van de beweging verdedigt de staat, dus in feite vormen van staatskapitalisme. Het idee van de reformisten is dus dat het systeem is te verbeteren door simpelweg de enorme rijkdommen beter te verdelen. Het radicale deel van de beweging dient tegenover dit reformisme haar antwoord te formuleren door permanent radicale kritiek te leveren op uitbuiting en onderdrukking en de reële mogelijkheid van een andere wereld te laten zien!

noten op pagina 19

De nieuwe koers van Democratisch Initiatief

Democratisch Initiatief noemt zich vanaf nu vrij socialistisch. In de voorgaande nummers hebben wij uitgebreid aandacht besteed aan communalisme(1). DI staat kritisch tegenover communalisme en heeft er bewust voor gekozen om een andere koers in te slaan. Hiermee willen we onze politieke ideeën verlevendigen.

DI heeft tot nu toe te veel vragen over het communalisme om met dit begrip de politieke ideeën van DI duidelijk te kunnen maken. DI laat zich niet alleen inspireren door communalisme, maar ook door anarchisme, marxisme en feminisme. Daarom plaatst DI zich vanaf nu onder een bredere noemer: vrij socialisme. Bovendien is de communalistische politieke idee van het oprichten van wijkbijeenkomsten geen wondermiddel. Wijkbijeenkomsten zijn geschikt als plaats voor discussie en de strijd tegen hiërarchische verhoudingen, maar dit is afhankelijk de politieke krachtsverhoudingen in de maatschappij tussen links en rechts. Ten slotte vraagt DI zich af in hoeverre binnen het communalisme kritiek op hiërarchie voldoende aan bod komt.

Socialisme

Socialisme staat voor gemeenschappelijk eigendom van de productiemiddelen en dus afschaffing van de klassenmaatschappij. Het is een sociaal-economisch systeem dat uitgaat van gelijkheid. Maar de verwezenlijking van zo'n systeem betekent nog niet automatisch vrijheid voor iedereen. Vrij socialisme daarentegen benadrukt vrijheid. Het wijst de staat en elke vorm van hiërarchie en overheersing af. Hiërarchie is gebaseerd op ongelijkwaardigheid. Zo is volgens het vrij socialisme het socialisme niet alleen een sociaal-economisch systeem, maar ook een systeem waarin overheersing van de ene mens over de andere onmogelijk is. Het wezenlijke van het begrip van socialisme is verre van totalitair en dictatoriaal, maar verwijst naar een situatie van grote vrijheid. Vrij socialisten hebben het schijnsocialisme (staatskapitalisme) van de Sovjet staten, zoals Rusland, altijd aan de kaak gesteld. Zij boden tegelijkertijd ook alternatieven, waarin socialisme, democratie en vrijheid onlosmakelijk verbonden zijn.

Geschiedenis

De wortel van vrij socialisme ligt in de sociale strijd van onderaf tegen onderdrukking, die zich

in de geschiedenis o.a. manifesteerde met de opkomst van arbeidersbeweging. In Nederland vertegenwoordigde Domela Nieuwenhuis het vrije socialisme. Dit kwam tot uitdrukking in de anti – militairistische beweging, de dienstweigering en de idee van de algemene staking. Wij willen voortbouwen op deze traditie van sociale strijd met een kritische blik. Waar het in het traditionele socialisme uitsluitend om klasse ging, plaatsen wij vandaag de dag het begrip klasse in een breder kader van kritiek op alle hiërarchie. Want niet alleen de strijd tegen kapitaal en kazerne moeten we voeren, maar ook de strijd tegen patriërchaat, nationalisme, racisme en anti-semitisme. De laatste eeuw is de strijd tegen de vernietiging van onze natuurlijke leefomgeving een noodzaak geworden. De uitbuiting en onderdrukking van de mens en de uitputting van de aarde hebben beide de oorzaak in ongelijke sociale verhoudingen (2).

Beweging

Vandaag de dag zijn de uitgangspunten van vrij socialisme nog steeds actueel. De maatschappelijke problemen zijn in wezen nog steeds hetzelfde. Kapitalisme, nationalisme, racisme en seksisme bestaan nog steeds. Maar linkse politieke partijen en vakbonden zoeken de oplossing niet in het veranderen van de sociale verhoudingen. DI wil inzicht krijgen in de werkelijke oorzaken en achtergronden van maatschappelijke ontwikkelingen. Op basis van dat uitgangspunt willen we een radicale kritiek ontwikkelen die mensen inspireert en beweegt om in actie te komen. DI wil praktisch aan de slag om een beweging op te bouwen voor een vrije, gelijke, ecologische en solidaire samenleving!

Democratisch Initiatief

Voetnoten:

(1) Zie bijlage 'Communalisme als alternatief' in dit nummer (pagina 7) en reeks vorige artikelen in LLP.

(2) Zie reader *Sociale Ecologie, een sociale benadering van het milieuprobleem* - uitgegeven door DI (en te bestellen, zolang de voorraad strekt)

Multiculturalisme niet het verdedigen waard

Bob Wester

Met de continue racistische aanvallen op migranten en “hun cultuur” en het verbeerlijken van de “Nederlandse cultuur”, lijkt het een verademing als er eens een keer gepleit wordt vóór, in plaats van tegen het multiculturalisme. Maar wat betekent multiculturalisme eigenlijk en is dit begrip wel bruikbaar voor radicaal-links? Deze vragen waren het onderwerp van de discussie van DI met de Fabel van de Illegaal in oktober 2003. (1)

Tot halverwege de jaren '90 was multiculturalisme bon ton onder de Nederlandse elite. Het bestaan van een “eigen culturele identiteit” van migranten werd gerespecteerd en vaak ook aangemoedigd door het verstrekken van subsidies. Men ging er van uit dat de “nationale cultuur” uit het land van herkomst meegenomen werd en gekoesterd moest worden. Met het multiculturalisme als wapen werd dan ook het racisme van de kleine extreemrechtse partijen bestreden. Janmaat zat in de beklagdenbank. En de multiculturalisten staken daarbij goed af.

Maar is het multiculturalisme wel zo links? Zoals gezegd gaat deze idee uit van het feit dat mensen uit een bepaald land een “nationale cultuur” hebben en dat deze bij hen hoort. Maar “nationale cultuur” is een mythe. Want “de cultuur” in een land is niet alleen erg divers, denk maar aan verschillen tussen plaatsen, maar juist ook aan “tegenculturen” of “subculturen” die afwijken van wat gedefinieerd wordt als “nationale cultuur”. Bovendien verandert cultuur continu door de interacties die mensen met elkaar hebben zowel binnen als tussen landen en de creativiteit van mensen. Wat is bijvoorbeeld de Nederlandse cultuur? Het eten van aard-appelen afkomstig uit de Andes, het verdedigen van de waarden van de Franse Revolutie, afhalen bij de Chinees, of het kolonialisme? Maar deze mythen worden wel, al dan niet bewust, gecreëerd o.a. door uitgevonden tradities en andere symbolen. Daarmee ontstaat er een wijgevoel, een gevoel van verbondenheid met de ‘natie’, het ‘volk’. Maar de creatie van de ‘ander’, de ‘buitenlander’ is onlosmakelijk verbonden met dit mythische wijgevoel en ondergraaft daarmee de idee van één mensheid. Bovendien is die “nationale cultuur” vaak een afspiegeling van de ongelijke machtsverhoudingen. Diegenen die op de hoogste sporten staan van de ladder van de patriarchale, racistische klassenmaatschappij bepalen grotendeels wat de “nationale cultuur” is!

Een ander probleem met multiculturalisme voor radicaal-links is dat ermee een bepaalde bril mee wordt opgezet waar enkel “nationale culturen” mee waargenomen kunnen worden. Daarmee worden de ongelijke machtsverhoudingen niet meer opgemerkt, maar wordt er alleen nog maar gekeken naar “nationale culturen”. Zo kan het dan ook gebruikt worden om de ongelijke positie van mensen uit een “andere cultuur” goed te praten. Met hun “eigen cultuur” in de hand mogen ze, zolang zij “bruikbaar” zijn in de economie hun “eigen plek” hebben in de samenleving. Meestal aan de onderkant van de samenleving, het zware werk opknappend!

De slogans van multiculturalisten als “recht op verscheidenheid” zijn ook opgepakt door nieuw-rechts, een stroming binnen extreemrechts die zich meer richt op nationalisme en “een eigen cultuur”. Laatstgenoemden geven aan deze slogans hun eigen draai en gebruiken ze tegen migranten. Zij zeggen ook multiculturalisten te zijn, maar in tegenstelling tot de ‘progressieven’ staan zij niet voor meerdere “culturen” in één staat, maar staan ze oprecht voor één staat voor elke “cultuur” of elk “volk”. Lees: “buitenlanders eruit!”.

Kortom multiculturalisme is gebaseerd op nationalistische uitgangspunten en maakt mensen blind voor machtsongelijkheden. Voor radicaal-links is dit dus onbruikbaar. Maar tegenwoordig zitten de multiculturalisten in de beklagdenbank en krijgt Janmaat postuum eerherstel. In dit rechtse klimaat waarin van iedereen wordt verwacht “Nederlands” te worden, is het niet verstandig om het multiculturalisme aan te vallen. Wij kunnen ons daarentegen beter richten op de strijd tegen nationalisme, racisme en andere hiërarchieën. Daarbij moeten we geen gebruik maken van het multiculturele verhaal, maar pleitten voor radicaal-linkse waarden als vrijheid, gelijkheid, solidariteit en wereldburgerschap voor iedereen!

(1) Zie ook “Niet op de bres voor het multiculturalisme” van Eric Krebbers in de krant De Fabel van de Illegaal, nr. 62 jan/feb 2004, www.defabel.nl

Naar een Communalistische Samenleving

Eirik Eiglad
vertaald door Bob Wester

Voorwoord

In onze laatste twee nieuwsbrieven verschenen deel één en twee van de vertaling van het artikel “Communalisme als Alternatief” geschreven door Eirik Eiglad, internationaal secretaris van de Scandinavische communalistische organisatie Demokratisk Alternativ. Daarin probeert hij in te gaan op een drietal vragen. Ten eerste waarom het voor radicalen belangrijk is om een coherente visie te hebben van een toekomstige samenleving en hoe deze utopie te verwezenlijken valt. Ten tweede wat het communalisme is en waarom juist deze ideologie, en niet het Marxisme of Anarchisme, geschikt is voor de strijd voor een vrije, gelijke, direct democratische en ecologische samenleving. En ten slotte wordt er ingegaan op de organisatorische en strategische consequenties die hieruit volgen. Dit is het laatste deel. In de volgende nieuwsbrief zullen wij onze reactie plaatsen. In deze nieuwsbrief zal voornamelijk op de laatste vraag worden ingegaan. Met het plaatsen van de vertaling van dit artikel hopen wij een debat op gang te brengen over de toekomst van de linkse beweging waaruit ook organisatorische conclusies worden getrokken. Daarom nodigen we iedereen uit om zich in het debat te mengen en reacties naar ons te sturen.*

Democratisch Initiatief

In de hedendaagse gemystificeerde wereld, met haar enorme en ver van mensen verwijderde instituties, is de behoefte om de samenleving te decentraliseren naar een *menselijke maat* acuut. Zo'n decentralisatie is niet alleen noodzakelijk om een directe democratie mogelijk te maken, maar is ook een dringende sociale en ecologische behoefte geworden. Een menselijke maat zal noodzakelijkerwijs een gemeentelijke maat zijn, omdat het slechts de gemeentes zijn, die, door zowel hun grootte als hun intimiteit, de mogelijkheid bieden om werkelijke, menselijke gemeenschappen te belichamen. Hier kunnen mensen zichzelf besturen zonder onderworpen te worden aan een ver van de mensen verwijderde staat en kunnen ze economische zaken regelen zonder een roofzuchtige markt. Door hun voornaamste aandachtspunten te richten op het herstructureren van gemeentes, strijden Communalisten inderdaad om werkelijke gemeenschappen te creëren die het mogelijk maken om onze specifiek menselijke kwaliteiten volledig tot bloei te laten komen en ze te institutionaliseren. Deze gemeenschappen zullen inderdaad meer zijn dan de som van hun burgers, sterker nog, zij zullen echt *gepolitiseerde* gemeenschappen vormen die burgers bezielen met waarden, hoop en vastberadenheid – dit in schril contrast met de dagelijkse trivialisering van burgers door het hedendaagse “politieke” systeem. In een Communalistische samenleving zullen alle bewoners aangemoedigd worden om actieve politieke deelnemers te worden. Verre van dat dit een statisch “einde van de geschiedenis”

zou zijn, zal zo'n systeem van gemeentelijk bestuur logischerwijs zichzelf continu proberen te perfectioneren door het bewuste werk van haar burgervergaderingen. De meest rationele vormen van sociale organisatie zullen altijd die vormen zijn, die onze meest menselijke kenmerken tot uitdrukking brengen.

De noodzaak tot het decentraliseren van de samenleving tot een heuse menselijke maat en het weer oprichten van een publieke sfeer is vaak genegeerd door radicale activisten met beperktere politieke doelen. Radicale stromingen zijn zwaar verzwakt door pogingen om mensen uitsluitend op basis van hun particuliere identiteit, vooral economische (klasse) status, maar ook hun biologische of zelfs subculturele status, te mobiliseren en machtiger te maken. Door het blijven gebruiken van reductionistische noties van biologische of economische – oftewel niet universeel menselijke – karakteristieken als onze definiërende kwaliteiten, conformeren deze benaderingen zich aan een vervreemde en gefragmenteerde samenleving. (15) Met het bekritisieren van identiteitspolitiek willen we niet ontkennen dat veel mensen systematisch uitgesloten zijn van een fatsoenlijk en bevredigend leven. Biologische en economische factoren spelen overduidelijk een sleutelrol in de onderdrukkingen die bestaan in de tegenwoordige maatschappij en belangrijke sociale strijd zal uitgevochten moeten worden om het mogelijk te maken dat gemarginaliseerde sociale groepen volledig kunnen meedoen in het politieke leven. Het politiek machtig worden en sociale bevrijding beïnvloeden elkaar wederzijds. Radicalen

moeten zich actief inzetten voor het verbeteren van de omstandigheden van gemarginaliseerde sociale groepen, maar zij moeten ervoor waken dat specifieke onderwerpen het zicht ontnemen op onze gezamenlijke *menselijke* toekomst, die ten grondslag licht aan onze biologische, economische en subculturele identiteiten.

In tegenstelling tot de hedendaagse samenleving, waar individuen geleerd wordt egocentrisch en egoïstisch te zijn en sociale groepen onophoudelijk tegen elkaar worden opgezet, zal een rationele samenleving, door haar instituties en cultuur, solidariteit en *menselijkheid* bevorderen. Het zal bewust de politieke gemeenschap cultiveren door actief *burgerschap*, wat het redelijke “politieke” (*civic*) wezen vol van zelfvertrouwen tot gevolg heeft, wiens partner de zorgzame en inlevende mens is. (16) Het burger zijn vult het mens zijn aan en verrijkt het. Het burgerschapsideaal overstijgt onze verschillende biologische identiteiten en maakt ons machtig als politieke wezens. Inderdaad, door burgerschap kunnen de leden van een bepaalde gemeente parochialisme overstijgen en een *gemeenschappelijke* identiteit ontwikkelen, een tolerantie die geen geografische grenzen en een gepassioneerde toewijding aan het algemeen goed kent. (17)

De historische opkomst van de stad tijdens de “urbane revolutie” (die misschien wel fundamenteeler was dan de er aan voorafgaande agrarische revolutie) had verstrekkende gevolgen voor het sociale leven. De stad verschafte een ruimte die open stond voor vreemdelingen – iets wat niet bestond in tribale samenlevingen, gebonden als hun leden waren aan hun eigen afstamming en gebonden als hun wereldbeeld was aan mythische kosmologieën. De stad definieerde iemands plaats in de samenleving steeds meer naar de plek waar men woonde en naar het soort werk wat men deed, waardoor het mogelijk werd dat er stap voor stap een zelfbewuste burgerij opkwam. De stam of clan waren niet langer meer de fundamentele sociale eenheid. Met de stad zette de mensheid een kwalitatieve stap weg van de quasi-dierlijke banden, die tribale gemeenschappen definieerden, naar werkelijk sociale instituties en culturele banden. Nieuwe culturele en economische verhoudingen duwde de betekenis van biologische categorisaties naar een secundaire plaats (zonder ze ooit echt af te schaffen, zoals men ziet bij de enorme ongelijke

verdeling van macht, rijkdom en status die de beruchte categorieën gender, leeftijd en etniciteit tegenwoordig vergezellen). Burgerschap dat zich niet langer uitstreckte volgens bloedlijnen, maar volgens territoriale lijnen, maakte de eenheid van de mensheid *als* mens mogelijk, wat later werd uitgedragen door universalistische religieuze leringen en universele wetten. Mensen konden bijeen komen, als mensen, om collectief besluiten te nemen over politieke zaken. Burgerschap is de politieke concretisering van *humanitas* – het ideaal van een gemeenschappelijke menselijke identiteit.

In dit proces brachten de steden een nieuwe publieke sfeer voort die duidelijk *civiel* en in toenemende mate *politiek* was. De publieke sfeer bestond nu uit fora en arena’s waarin burgers elkaar ontmoetten, debatteerden en uiteindelijk besluiten namen over de gedeelde onderwerpen in hun gemeenschappen. In deze publieke sfeer kreeg dialoog een nieuwe centrale positie in het politiek bewustzijn, waarmee hopelijk het meest redelijke argument de overhand krijgt, daarmee besluitvorming te verlossen van haar oude mythische en religieuze elementen. De creatie van *politiek* (gedefinieerd als face-to-face democratisch zelfbestuur, te onderscheiden van de puur sociale vormen van productie en socialisatie die eraan voorafgingen en met deze politiek samenwerkten en het staatsbestuur dat de politiek later zou perverteren) was de culminatie van de verschuiving richting werkelijk civiele gemeenschappen. Dit proces is goed zichtbaar in de Atheense *polis* van de vijfde eeuw voor Christus. Hier waren burgers erg trots op het feit dat ze allemaal in staat waren om zichzelf te besturen door actief burgerschap. Ondanks haar serieuze tekortkomingen als een democratische samenleving voor wat betreft haar behandeling van vrouwen, slaven en vreemden, blijft de Atheense *polis* en blijven andere voorbeelden belangrijke bronnen van inspiratie als het gaat over instituties en culturen die een face-to-face democratie kunnen koesteren. Een Communistische maatschappij zal gebouwd zijn op een opgeleefde publieke sfeer, die tegenwoordig latent aanwezig is in alle dorpen, steden en wijken, en zal die verfijnen door het creëren van een confederalistisch politiek raamwerk waarin deze publieke sfeer tot bloei kan komen en zal

ontwikkelen op grote schaal.

Door het heroprichten van een directe democratie proberen wij de vestiging van een rationele samenleving te initiëren, wat noodzakelijkerwijs een lang proces is. Een Communalistische samenleving zal rationeel zijn zover het de principes van menselijkheid en burgerschap weet te institutionaliseren. De mate waarin we onze menselijke potenties actualiseren zal altijd de doorslaggevende standaard zijn om de ontwikkeling van het sociale leven te beoordelen. Alhoewel geworteld in de ontlukende neiging naar subjectiviteit, complexiteit en complementariteit die we waarnemen in de eerste natuur, of wat eigenlijk gedefinieerd kan worden als de biologische evolutie, moeten we ons richten op de geschiedenis zelf om de meest vruchtbare prestaties te vinden op het gebied van ethiek, kunst, vrijheid en zekerheid. Idealen van communes, democratie en solidariteit zijn afgeleid uit het ontvouwen van onze sociale geschiedenis, als terugkerende, nog onvervulde potenties, die wijzen op een menselijkere toekomst. (18) Communalisten trachten bij te dragen aan hun actualisatie door het oprichten van een samenleving die onze grootmoedigste menselijke kwaliteiten koestert.

In een rationele samenleving zal het economisch leven uitsluitend geleid worden door morele en ecologische perspectieven. De fundamentele eis, dat alle burgers zullen bijdragen aan het algemeen welzijn naar gelang hun talenten en goederen zullen ontvangen van de gemeenschap naar gelang hun behoeften, zal aan de grondslag liggen van elke economische ontwikkeling. Zoals Marx en andere socialistische theoretici hebben duidelijk gemaakt: geen prekapitalistische economie was zo ondergeschikt aan marktcontrole als de huidige economie – en in een rationele samenleving is voor de markt beslist geen ruimte. Productie- en distributiekwesties zullen dus ophouden, zoals verondersteld wordt, deel uit te maken van de “amorele” discipline van het analyseren van de verschuivingen op de markt voor winstgevende doeleinden en de eindeloze zoektochten voor mogelijke gebieden voor kapitaalexpansie. Integendeel, economie zal een zaak van ethische overwegingen worden, met name het ontwikkelen van productiekrachten

voor het algemeen goed – daarin ecologische overwegingen meenemend – om zo een eind te maken aan de schaarste en de levensstandaard voor allen te verhogen. En ook om het bewustzijn van de burgers wat betreft de collectieve materiële verantwoordelijkheden te verhogen om daarmee de mensheid van een onderdrukkend “rijk der schaarste” naar een “rijk der vrijheid” te brengen. Om dit proces richting een ethische economie goed te laten verlopen, moeten we het economisch leven proberen te *politiseren*: de economie onder directe controle van de bevolking plaatsen en uiteindelijk alle sociaal noodzakelijke hulpbronnen en productiemiddelen municipaliseren.

Communalisten trachten een stabiel institutioneel raamwerk te creëren voor een confederalistische democratie en een ethische economie. Toch verklaart een analyse van de praktische functies van sociale structuren niet hun *geest*, net zo min als autopsie het mogelijk maakt de mentale toestand van een mens te verklaren. Het lijkt misschien makkelijk om over een samenleving na te denken als een verzameling functies en praktijken in een puur instrumentele manier en vele radicalen schijnen dit te doen wanneer ze het onrecht van de huidige sociale orde openlijk afkeuren gelovend dat simpele mechanismen zoals nieuwe progressieve ondernemingen, meer referenda, of verhoogde staatscontrole over bedrijven de schade die door de kapitalistische globalisering wordt veroorzaakt zal verminderen. Verstrikt als ze zitten in de markt-samenleving, wijzen ze niet op de *fundamentele* wegen die uit onze huidige materiële en culturele misère leiden. Een maatschappij is meer dan een constellatie mechanische arrangementen: zij moet pogen *zijn* te geven aan haar burgers en de wereld, iets waar de hedendaagse samenleving ellendig genoeg niet toe in staat is. Een communalistische samenleving, of zelfs: elke sociale structuur, is niet meer waard dan de waarden, die zij tracht te koesteren onder haar burgers en de hoop die ze overbrengt op haar jongeren.

Alle samenlevingen, vanaf de eerste tribale groepen tot aan de meest geavanceerde kapitalistische landen, hebben bewust en onbewust nieuwe generaties opgeleid in hun bestaande gebruiken, rituelen, wijsheid en waarden. Alle samenlevingen hebben overduidelijk hun leden gesocialiseerd. De oude Atheners creëerden niet alleen verrijfde demo-

cratische instituties als de *ekklesia*, oftewel burgerbijeenkomst, maar vormden ook bewust hun burgers om bekwame politieke actoren te worden. Het begrip *paideia*, het levenslange vormingsproces van het cultiveren van de publieke persoonlijkheid van de Atheense burgers, was even fundamenteel voor de Griekse democratie als de *agora*, oftewel het publieke plein, en de *ekklesia*. Publieke verantwoordelijkheid en een collectieve identiteit werden verder gevoed door zowel burgerfestivals en religieuze rituelen, als door haar gewapende burgerdetachementen die het hoplietenleger en de door burgers bemande marine vormden. Op een bepaalde manier kunnen we elke Atheense institutie als onderwijzend begrijpen. Het Atheense ideaal van ronde, bekwame en zelfverzekerde burgers steekt in schril contrast af bij het verbleekte begrip kiezers in moderne natiestaten. Elke strategie voor het bereiken van een echte democratie moet tegenwoordig strategieën voor het heroprichten van moderne equivalenten van het aloude ideaal *paideia* bevatten. Het toekomstige systeem van Communalistische democratie zal de participatie van haar burgers in alle politieke instituten koesteren en daarmee, door praktische democratische ervaring, hen democratische ideeën en wederzijdse verantwoordelijkheid leren. Ons doel is niet slechts nieuwe instituties te creëren, maar ook burgers die volledig kundig zijn om deze democratie te bevolken en haar vitaliteit te bevorderen. In een rationele samenleving zullen burgers worden onderwezen in democratische politiek en menselijke solidariteit, in collectieve plichten en persoonlijke integriteit, als ook in een ecologisch bewustzijn, dat onze juiste plaats in de natuurlijke wereld naar behoren erkent.

Een reharmonisering van de verhouding van de samenleving met de natuurlijke wereld is een oproep tot gezond verstand, in tegenstelling tot wat sommige invloedrijke elementen in de ecologische beweging schijnen te denken. Antihumanistische tendensen claimen vaak dat mensen slechts parasieten zijn op de “natuurlijke wereld” en zich als nederige leden van een “biosferische democratie” of de “raad van alle wezens” zouden moeten beschouwen. Menselijke arrogantie en beschaving, zo wordt gesteld, hebben onze deerniswekkende ecologische ontwrichtingen veroorzaakt. De oplossing, die wordt voorgesteld, is dat mensen hun specifiek menselijke kwaliteiten zouden moeten negeren en een passieve onderschikking aan de

“natuurwetten” moeten accepteren. Maar, zoals Bookchin al herhaaldelijk heeft bewezen, is het probleem niet dat mensen *te* beschaafd zijn, maar juist dat ze *niet beschaafd genoeg* zijn. Kapitalistische bedrijven en staatsindustrieën mogen claimen menselijke belangen en vooruitgang te vertegenwoordigen, wanneer ze de biosfeer aan het vernietigen zijn, maar deze claims zijn volslagen onjuist, net als de biocentrische claims dat het mensen *op zich* (en hun waarden) zijn, die de wereld aan het verwoesten zijn. Laten we er niet omheen draaien: zowel mensen als de niet-menselijke natuur lijden enorm door kapitalistische uitbuiting, en toch is het, ondanks vele obstakels, zeker mogelijk om een ecologische *samenleving* te creëren. De pogingen van de diepte ecologie om het Prometheüsiaans humanisme te vervangen door een rustiek “ecologisch bewustzijn” en een voorgeschreven terugkeer naar de waarden van een oertijd is net zo gevaarlijk als de hedendaagse pogingen om de roofzuchtige kapitalistische praktijken te legitimeren.

Een rationele samenleving daarentegen, zou een cultuur creëren, waarin onze uniek menselijke eigenschappen zoals empathie, rationaliteit en ethiek ten bate van de natuurlijke en sociale evolutie worden ingezet. De potentialiteit voor het bestaan van zo’n cultuur wordt ontzegd door zowel de bestaande maatschappij, als de mystieke ecologisten. De weg naar een ecologische samenleving leidt *voorwaarts* en Communalisten trachten menselijke gemeenschappen zo goed als mogelijk in harmonie brengen met de natuurlijke wereld, daarbij een gebalanceerde sociale ecologie uit te dragen, uiteindelijk tot een punt waar de tegenstelling tussen de samenleving en de natuurlijke wereld grotendeels is opgeheven door een complementaire verhouding tussen beide. In een Communalistische maatschappij zullen confederale netwerken van gedemocratiseerde gemeentes zoveel mogelijk creatief met elkaar verweven worden, al naar gelang de ecologie van de regio waarin zij zich bevinden.

Mooie woorden zouden echter niet moeten toestaan de moeilijkheden te verhullen, die ons te wachten staan bij het bereiken van zo’n samenleving. Onze gedemocratiseerde gemeenschappen zullen uiteindelijk niet bereikt worden door overtuiging en goede bedoelingen.

Radicalen moeten voorbereid zijn zich in de strijd te mengen om de bestaande gemeentes machtiger te maken, zodat gewone vrouwen en mannen de macht kunnen hebben om te beslissen over het lot van hun samenleving.

Het bouwen aan een Communalistisch Alternatief

Oproepen tot een “nieuwe politiek” en tot specifieke initiatieven om basisdemocratie uit te breiden hebben vaak geleden onder een gebrek aan duidelijkheid voor wat betreft zowel hun analyses, als hun geschreven voorstellen. We moeten krachtig duidelijk maken, wat de structuren zijn, die nodig zijn voor het verrijzen van een werkelijke democratie en antwoorden naar voren brengen op de machtsvraag. Nieuwe democratische instituties moeten zich aan elkaar hechten door een nieuwe confederale grondwet, die duidelijk de rechten en verantwoordelijkheden in een gemeentelijke confederatie uiteenzet. We moeten bewust onze voorgestelde nieuwe democratie structureren om zowel in haar educatieve rol als haar praktische vermogen om te functioneren succesvol te zijn.

Er zijn geen andere middelen, waardoor mensen de loop van de sociale ontwikkeling vorm kunnen geven, dan die, die de macht in handen van de gehele bevolking leggen. Een nieuwe bestuursvorm, een collectief georganiseerde bevolkingsmacht, zou de staat en het kapitalisme moeten vervangen. En als we zo'n bevolkingsmacht willen organiseren, moeten we verduidelijken *hoe* dat bereikt kan worden. Veel goedbedoelende maar naïeve radicalen schijnen te geloven, dat als we macht wijd verspreiden, zodat we een zogenaamde minimale staat, markt op kleine schaal en beperkte verdeling van macht over verschillende bevolkingsinstituties hebben, we een adequaat politiek alternatief zullen hebben opgericht. Maar deze nieuwe radicale structuren zullen uiteindelijk gemarginaliseerd en geabsorbeerd worden door de sterke antidemocratische neigingen van de staat en de markt. Elk geloofwaardig alternatief moet gericht zijn op het uitdagen, confronteren en uiteindelijk vervangen van het schijnbaar overmachtige kapitalistisch systeem, in al haar verschillende verschijningen. Macht moet ergens liggen, en Communalisten staan er resoluut op

dat die niet in raden, comités, collectieven, of staten ligt, maar dat *macht* in gemeentelijke bevolkingsvergaderingen moet blijven, omdat hier de meest directe vorm van democratie mogelijk is.

De strijd voor controle over de sociale ontwikkeling gaat steeds door en we moeten niet toelaten dat zeer reële, alhoewel vaak verdeckte, spanningen worden bedekt met de mythe van een “pluralistische” benadering, daarmee alle goede bedoelingen op gelijke voet plaatsend. We kunnen niet de reële verschillen in beleid en praktijk, die naar boven komen, in de bevolkingsvergaderingen onder tafel schuiven. Communalisten doen actief mee in het politieke leven en de sociale strijd, daarmee werkend met initiatieven om de bevolkingsmacht uit te breiden. Dat hebben revolutionairen eeuwenlang gedaan, alhoewel niet altijd zo consistent: de eis van de Bolsjewieken voor arbeidersraden in de zomer van 1917, bijvoorbeeld, is sterk in tegenspraak met de genadeloze centraliseringsinspanningen van de Bolsjewistische partij nadat zij de staatsmacht in handen had gekregen, om haar controle aan alle instituties aan de basis op te leggen. Gelijk na de Februarirevolutie liepen de spanningen tussen Kerensky's Voorlopige Regering en de radicale inspanningen om nieuwe arbeiders-, boeren- en soldatenraden (soviets) te organiseren op, en die werden tijdelijk opgelost toen de Bolsjewieken de macht overnamen in oktober 1917. Daarbij ontstonden er nieuwe spanning tussen de soviets en de nieuwe Bolsjewiekendictatuur, die snel onder ogen moest worden gezien. Óf de een, óf de ander moest de beslissende macht hebben. Ongelukkigerwijs waren de Russische revolutionairen niet in staat hun nieuw verworven vrijheid te verdedigen tegen de agressieve inbreuk erop door de Bolsjewistische Partij. Deze tragedie zou voornamelijk toegeschreven kunnen worden aan hun onvermogen om de machtskwestie op te lossen, oftewel om duidelijk te definiëren welke institutie – de soviets of de Partij – de politieke controle zou moeten hebben. Het verlies van macht van de soviets maakte de complete bureaucratisering van Rusland en later de Stalinistische manipulaties en verdraaiing van de gehele revolutionaire beweging in een nachtmerrie van goelags, partijdespoten en de NKVD mogelijk. De Spaanse anarchisten werden geconfronteerd met hetzelfde paradoxale dilemma in de opwindende Julidagen van 1936, toen zij eerst *weigerden* om de macht te nemen

en arbeiderscontrole te institutionaliseren en slechts enkele maanden later opnieuw toen zij vier leidende *cenetistas* plaatsten in de liberale Republikeinse regering, daarmee al hun principes overboord zettend. (19) Deze tragische fouten deden de revolutionaire beweging de das om, lang voordat de Falangisten van Generaal Franco de militaire controle over Spanje in handen hadden gekregen. Doen net alsof macht op de een of andere manier in een vacuüm bestond en geloven dat door macht simpelweg te negeren de macht zou oplossen, bewees desastreus te zijn, aangezien de arbeiders systematisch onthouden werden van de institutionele middelen voor het verdedigen van hun vrijheid. Gelukkig kunnen er lessen getrokken worden uit de geschiedenis, zodat we niet zijn “veroordeeld om die te herhalen” en een belangrijke les is, dat deze fatale dubbelzinnigheid over wie de macht zou hebben in het spoor van een revolutionaire opstand, niet zou worden mogen toegestaan.

Maar toch lopen we zelfs tegenwoordig nog tegen deze uitdaging aan, als resultaat van de verwarring die rond de kwesties omtrent macht en democratie heerst in de nieuwe bewegingen tegen “globalisering”, vooral onder de meer anarchistische elementen, die vaak claimen dat macht *op zich* een “kwaad” is, dat afgeschaft zou moeten worden. Deze eis is niet zonder historische voorlopers in de anarchistische beweging. Zoals de Spaanse anarchosyndicalisten stelden; “Er is niet zoiets als revolutionaire macht, want *alle macht* is van nature reactionair.” (20) Zoals Bookchin heeft benadrukt, moet het feit onder ogen worden gezien dat macht een sociale realiteit is; het bestaat, het is tastbaar en het is geïnstitutionaliseerd. Macht berust ook ergens, het kan niet simpelweg op hetzelfde moment én gecentraliseerd én gedecentraliseerd zijn – er zal altijd een institutie zijn met de macht om politieke beslissingen door te voeren.

Communalisten streven ernaar om macht naar beneden, naar de gemeentes toe te trekken om het gelijkelijk onder de burgers te delen door middel van een libertair municipalistische politiek. Dat de hedendaagse gemeentes op de top van hun kunnen proberen de staat te kopiëren, en bijna nog erger, proberen de concurrerende bedrijven te imiteren, betekent niet dat zij niet radicaal hervormd, gedemocratiseerd en zelfs werkelijke communale

eenheden zouden kunnen worden. Gemeentes hebben een andere geschiedenis dan de natiestaat – in feite gaan zij vooraf aan haar opkomst - en we moeten hun onvervulde potentialiteiten zien en deze uitbouwen. Het machtig worden van de bevolking kan alleen gebeuren, benadrukken we, door een grondige versterking en herstructurering van de gemeenschappen waarin mensen leven. Slechts gemeentes maken directe deelname van en controle over publieke zaken door burgers mogelijk; in feite kunnen mensen alleen machtig worden *als burger*, i.p.v. als “consumenten”, “kiezers”, “het electoraat”, of deelnemers in vluchtige opiniepeilingen, in gemeentes. Logischerwijs richt Communalistische politiek zich op het versterken van gemeentes en op het veranderen van hen in directe democratieën, om zo volledige burgercontrole te garanderen.

Het bereiken van communale macht mag in geen geval leiden tot regionale isolatie en parochiaal lokalisme. Open samenwerking moet de lokale of “bioregionale” grenzen opheffen en het vele beleid waarover door de verschillende gemeentes is besloten moet structureel gecoördineerd worden. Dit betekent niet, dat macht gecentraliseerd moet worden; als we confederale vormen van samenwerking ontwikkelen, kan macht welzeker op het niveau van de gemeentelijke bijeenkomsten blijven. Het *maken* van beleid is het exclusieve privilege van de gemeentelijke bijeenkomsten, terwijl het *uitvoeren*, de administratie, ervan gemakkelijk door raden en comités gedaan kan worden. De confederaties, die zelf lange historische wortels hebben, maken interregionale culturele uitwisseling, administratie, coördinatie en distributie van grondstoffen mogelijk. Een confederatie bestaat geenszins uit een staat of staatachtige vormen van organisatie, omdat een confederatie elk apparaat van systematisch geweld boven de mensen mist en omdat amateurs ten alle tijde de samenleving zullen besturen – confederale afgevaardigden zijn geheel verantwoording verschuldigd aan en herroepbaar door de bijeenkomsten die zij vertegenwoordigen en moeten alle besluiten aan de bevolkingsvergadering voorleggen voor hun toestemming, aanpassing, verandering, of afwijzing.

Logischerwijs staan wij, als Communalisten die werken voor gemeentelijke democratie en confederale vormen van bestuur, de municipalisering van de economie voor. Wil de politieke democratie werken en dus voldoende voorwaarden moet verzorgen voor gelijke deelname, moet de bevolking als geheel alle aspecten van de economische productie en distributie controleren. Libertair municipalisme roept op tot het plaatsen van fabrieken, werkplaatsen, land, behuizing en andere sociaal gezien belangrijke eigendommen onder gemeentelijke controle. Municipalisering wijkt aanzienlijk af van traditionele noties dat de economie geheel gecontroleerd zal worden door de arbeiders in raden en comités die op hun werkplekken gelokaliseerd zijn. Syndicalisme is gebaseerd op de idee dat vakbonden de kapitalistische klasse omver zouden moeten werpen door een algemene staking en de macht zullen grijpen. Communalisten zijn erg kritisch ten opzichte van archaische eisen voor arbeiderscontrole, maar zullen oprecht vechten om het privé-eigendom af te schaffen, de uitbuiting van arbeid te stoppen en de uiteindelijke overgang naar een ethisch economisch systeem te verzekeren. Een klassenstrijd tussen de loonarbeiders en kapitalisten bestaat zeker, maar voor de klasseloze maatschappij moet gestreden worden en gewonnen worden door machtig gemaakte burgers, die de volledige controle bezitten over het lot van de samenleving.

De Gemeentes van de Toekomst

De geschiedenis zit vol met opwindende communale instituties die dit project voor menselijke emancipatie mogelijk maken. Het is interessant om op te merken dat in de Europese geschiedenis revolutionaire verdedigers van burgervrijheden onveranderlijk *comuñeros*, *comunards* of *communalisten* genoemd werden. Tijdens de tumultueuze late Middeleeuwen was Europa bezaaid met vrije steden, vaak aan elkaar gelieerd door sterke politieke en militaire liga's die daarmee de toendertijdse centralisatie-inspanningen ondergroeven van de Karolische erfgenamen, die bruut de opkomst van Europese natiestaten smeedden die direct ten koste gingen van de gemeentelijke vrijheden. Deze steden en dorpen claimden herhaaldelijk hun recht op onafhankelijkheid en confederatie in bloedige gevechten tegen edelen en monarchen. Zelfs

vandaag de dag blijft het ideaal van de "Commune van communes" een latente dreiging voor de moderne natiestaten.

Om dit ideaal te koesteren en een Communalistische samenleving op te richten is een coherente verzameling ideeën onmisbaar. Elk serieus alternatief voor het kapitalistische systeem moet ook het ideologische obscurantisme bevechten dat meedrijft op de hedendaagse golf van cultureel barbarisme. Als Communalisten moeten we een ideologisch alternatief, een coherent geheel zijn en altijd verbonden zijn aan praktische politiek. Hoewel veranderende sociale omstandigheden en nieuwe politieke ervaringen de ideologie moeten beïnvloeden, rust dit ideologische alternatief op een aantal fundamentele principes die radicalen in woord en daad hardnekkig moeten verdedigen.

Een radicaal alternatief kan alleen werkelijkheid worden als het zowel een onderliggende ideologie, als een verantwoordelijke beweging heeft, die bereid is zich militant tegen alle vormen van onderdrukking, uitbuiting, en schending van mensenrechten te verzetten, en tegelijkertijd zal vechten voor nieuwe structuren die vorm kunnen geven aan sociale vrijheid. In deze strijd moeten radicalen bewuste strategieën voor het machtig maken van burgers ontwikkelen en uitdragen, terwijl zij zich met heel hun hart storten in gemeentelijke politiek.

Communalisme en haar libertair municipalistische politiek kan radicalen uit de reformistische doodlopende weg van *Realpolitik* en vergeefse communautaire inspanningen leiden. We kunnen de samenleving niet *veranderen* door illegale straatfeesten te organiseren, door petitie te sturen aan politici, of door grote protestmanifestaties te houden. We moeten een nieuwe politieke organisatie opbouwen, waaraan een duidelijke richting wordt gegeven door duidelijke uitgangspunten en statuten, waarmee geprobeerd wordt om collectief het speerpunt voor grotere radicale bewegingen voor democratie en sociale veranderingen te verschaffen. Onze politieke praktijk moet proberen het sociale bewustzijn te verhogen en de meest relevante oplossingen aan te dragen voor onze huidige problemen. Zij moeten aan de mensen worden gepresenteerd door middel van een rijke schakering aan plannen, programma's, rapporten, campagnes en projecten. Communalisten

doen actief mee in zowel bewegingen van onderop, publieke fora, radicale fronten en burgerinitiatieven als met de gemeentelijke verkiezingen – daarbij altijd proberend om onze gemeentes te hervormen en de samenleving radicaal te veranderen. Als gevolg van onze Communalistische activiteiten hopen we te functioneren als een politieke voorhoede, continu proberend om de gemeentes van de toekomst te bereiken.

Noten

1. *Deze gebreken achtervolgen het vermoeiende vast blijven houden aan een traditionele klassenanalyse, waarbij de focus ligt op de rol van het proletariaat bij het veroorzaken van ingrijpende sociale verandering. Vandaag de dag volgen enkel marginale sektes star deze formules, maar redelijke populaire radicale stromingen proberen ons nog steeds te overtuigen om strategieën te volgen om mensen machtig te maken als “producenten” en “consumenten”. Sommigen presenteren zelfs gedetailleerde schema’s voor het integreren van “verhoogde invloed” op “humanere” marktuitwisselingen. – een uitstekend voorbeeld van de enorme invloed kapitalistisch denken heeft op radicale theorie.*
2. *Het voorvoegsel civic beschrijft een connectie met een stad, dorp, of gemeente, niet alleen een onderscheid tussen deze en militaire of kerkelijke aangelegenheden. Zie The New Oxford Dictionary of English, ed. Judy Pearsall (Oxford: Clarendon Press, 1998). Woorden als civic, civil, citizen, city en zelfs civilization hebben een gemeenschappelijke etymologische afkomst in het Latijnse concept civitas, een “verbond van burgers”, wat opnieuw suggereert dat steden – en niet staten – de werkelijke prikkels geven aan de ontwikkeling van politiek en burgerschap.*
3. *Burgerschap impliceert het actualiseren van onze menselijke potenties als politieke wezens en is daarom een universeel concept. Inderdaad maakt alleen een heropleving van burgerschap een werkelijke “globalisering van onderop” mogelijk, aangezien confederalisme en kosmopolitisme historisch gezien en logischerwijs verbonden zijn aan dit ideaal.*
4. *Dit essay probeert niet de rijke en vruchtbare grond te verkennen waarin de Communalistische ideologie is*

Kapitalisme heeft niet de eer het beste te zijn wat de geschiedenis voortbrengt. Integendeel het functioneert als een tumor dat uiteindelijk zowel de samenleving als de natuur zal vernietigen, tegelijkertijd al onze menselijke instituties en waarden verblekend. De gemeente biedt ons de belofte van een toekomst waarin we eindelijk helemaal menselijk kunnen worden. Het kapitalisme heeft zijn tijd gehad, het moet vervangen worden door een ecologisch, humanistisch en democratisch alternatief.

geworteld. Zie Murray Bookchin, The Philosophy of Social Ecology: Essays on Dialectical Naturalism (Montreal: Black Rose Books, 1995) voor een grondige introductie.

5. *Het moet benadrukt worden dat de macht eigenlijk gegeven werd aan de CNT-FAI in juli 1936, eerst door de arbeiders die zich succesvol hadden verzet tegen de fascistische rebellie in Barcelona, die naar de anarchisten keken voor leiderschap en later door Lluís Companys, het hoofd van de Catalaanse staat, die netjes de CNT-FAI aanbod om haar eigen bestuur te vormen! Dit feit wordt onthuld in de meeste algemene werken over de Spaanse Revolutie, hoewel anarchistische auteurs meestal de weigering van Companys’ cadeau door de CNT-FAI bagatelliseren. Zie voor een interessante anarchistische uiteenzetting Agustín Guillamón, The Friends of Durruti Group: 1937–1939 (Edinburgh and San Francisco: AK Press, 1996).*

6. *Dit citaat wordt gebruikt om deel 5 “Anarchisme in Actie” te introduceren in Peter Marshall, Demanding the Impossible: A History of Anarchism (London: Fontana Press, 1993), p. 429. De nadruk is toegevoegd.*

Voetnoot van de vertaler:

**Het originele artikel is te vinden op www.communalism.org. Meer informatie over Democratisch Alternatief vind je op www.demalt.org.*

Wil je Democratisch Initiatief uitnodigen voor een discussie of een lezing, neem dan contact met ons op!

vervolg van pagina 8

Noten:

(1) *Reasons to be cheerful (part one) – articles about the collapse of the WTO conference in Cancún, XminY 2003*

(2) *Zie artikel 'EU misbruikt bevolking in het belang van het kapitaal' in LLP nummer 2, april–juni 2003*

(3) *Brazilië, Argentinië, Bolivia, Chile, Venezuela,*

Colombia, Costa Rica, Cuba, Ecuador, Egypte, Guatemala, India, Mexico, Nigeria, Pakistan, Paraguay, Peru, Filipijnen, Zuid Afrika Thailand en China.

(4) *Nieuw Rechts en de beweging tegen globalisering – Stichting Gebladerte, Leiden. Zie ook <http://www.gebladerte.nl/g17.htm> en www.defabel.nl.*

vervolg van pagina 20

Satire als wapen in de politieke strijd

Koning Gorilla

Al in januari 1885 is er door socialisten het opschrift 'Te Huur' op het Paleis op de Dam geschilderd. Zij wisten deze belofte echter niet waar te maken. Maar ze begrepen wel hoe je satire moest maken.

In die tijd was Willem de Derde, de voorvader, de naamgenoot en het grote voorbeeld van Willem Alexander, koning van Nederland. En net als nu met al die ophef over Normen en Waarden, speelde wat toen heette de zedenkwestie een grote rol in het maatschappelijke debat. Willem III was niet populair. Hij was zeer conservatief en had aanvankelijk niet veel lust gehad de troon te bestijgen, omdat het parlement steeds machtiger werd ten opzichte van de koning. Daarnaast was het algemeen bekend, dat hij niet al te trouw was in zijn huwelijk. Onder andere de later opgedoken brieven van zijn vrouw Sophie van Württemberg bevestigen dit publieke vermoeden, overigens.

De socialisten wisten de slechte reputatie van de koning wel te gebruiken. Vlak voor zijn 70e verjaardag op 19 februari 1887 verscheen een brochure "Uit Het Leven van koning Gorilla". Deze vond gretig aftrek. In de brochure werd een koninklijk persoon beschreven die zijn boekje te buiten ging aan allerlei drinkpartijen en vleeselijk genot. Iedereen begreep, dat hiermee

Willem III bedoeld werd. De basis voor de brochure vormden drie artikelen die waren verschenen in het blad *Recht voor Allen*, waar Ferdinand Domela Nieuwenhuis, een bekende vrij socialist van toen, aan verbonden was.

Wat kunnen we hiervan leren? Satire is een effectief wapen in de politieke strijd, maar dan alleen als die geen enkele boodschap in zich draagt. Gelukkig, dat vooral de satirici van EgoLand dit zo goed begrepen hebben. Dankzij hen is het koningshuis hier in Nederland immers verleden tijd. En er gaan geruchten, dat het Britse koningshuis als gevolg van het satirische programma Spitting Image ook aan het wankelen is(1)...

Aanrader:

Willem III. Koning Gorilla. Met een inleiding door Dennis Bos, 2002

ISBN 905911-023-4

Verkrijgbaar bij het Fort van Sjakoo, Jodenbreestraat, Amsterdam

(1) *Het Britse koningshuis steeg door de satire Spitting Image op de BCC in populariteit*

GROOT NIEUWS: EGOLAND EN KOPSPIJKERS HEBBEN DE REPUBLICHEINEN GESTICHT!

-Commentaar-
Elle Folkers

Ondanks alle verwoede pogingen van premier Balkenende om het Huis van Oranje overeind te houden is het dan inmiddels eindelijk zover: de monarchie is gevallen en de republiek is een feit. Dit alles dankzij Kopspijkers en vooral Egoland, het baanbrekende programma van BNN. De Republikeinen gaan dit vieren. Zij houden daarom aanstaande zaterdag een grote manifestatie op de dam, waarbij het koninklijk paleis zal worden gekraakt en te huur aangeboden aan al diegenen die gedupeerd zijn door het huidige kabinetsbeleid. En wel voor het symbolische bedrag van 1 euro per maand. Maar dit even terzijde.

Satire op het koninklijk huis won de laatste tijd wel erg aan populariteit en: zie het resultaat! Niemand had verwacht, dat het ooit zover zou komen. Maar inmiddels begrijpen we allemaal, waarom de premier zich opwierp als de beschermridder van het Huis van Oranje om de satire te lijf gaan als een Don Quichotte. Wanneer de revolutie nabij is, zoekt de heersende macht nu eenmaal wanhopig naar middelen om zichzelf te verdedigen. Dat is altijd al zo geweest en dat was zojuist ook het geval. Vandaar dus dat de minister-president opriep tot maatschappelijk debat en zelfcensuur. Het optreden van Balkenende, Donner & Co in heel deze voor het koningshuis o zo noodlottige affaire getuigt daarom van een groot maatschappelijk inzicht. Zij waren de eersten die in de gaten hadden dat heel het Oranjobouwsel als een kaartenhuis ineen zou storten door het o zo subversieve zuchtje wind van de satire.

Er is tegenwoordig namelijk helemaal niemand meer die zich nog bezig wenst te houden met de geboorte van Catharina-Amalia huppeldepup. Zelfs ons geliefd grootkapitaal aan het Rokin in Amsterdam, de V&D, onthoudt zich van iedere felicitatie aan de koninklijke ouders. In plaats daarvan wenst zij een aantal kersverse Marokkaanse ouders, uit een Rotterdamse achterbuurt wel te verstaan, geluk op haar voorgevel. En de gemeente Amsterdam heeft spontaan besloten om nooit meer zoveel geld te besteden aan welk koninklijk huwelijk dan ook. Verder begint zij binnen een aantal maanden een publiekscampagne tegen nationalisme en

persoonsverheerlijking. Jaarlijks zal rond de vrijmarkt op 30 april een willekeurig jong Amsterdams gezin onder het bestaansminimum op beschuit met muisjes worden getrakteerd.

Eindelijk, eindelijk is het dan zover. Maar dit alles had al veel eerder kunnen gebeuren.

lees verder op pagina 19

Meer lezen?

***Een overzicht van de publicaties van DI.
Te bestellen zolang de voorraad strekt.
(zie colofon pagina 2)***

Links Libertair Perspectief (LLP), het blad van DI:

- nr. 1 (jan 2003) waarin o.a.: *Revolutionaire lessen uit Indonesië, Interview Janet Biehl over direct democratische politiek*

- nr. 2 (april-juni 2003) waarin o.a.: *De Nederlandse anti-oorlogsbeweging: een opbouwende kritiek, EU misbruikt bevolking in belang van kapitaal, Communalisme als Alternatief (deel 1)*

- nr. 3 (juli-sept 2003): *'Linkse' thema's bij rechts: conservatisme, Misanthropische bevolkingspolitiek van het neoliberalisme, Situationisme, Directe democratie in Argentinië, Communalisme als Alternatief (deel 2).*

Brochure

De politiek van de Sociale Ecologie – een inleiding in het communalisme. Door Janet Biehl, vertaald door en met voorwoord van DI (mei 2003)

Readers (verzameling artikelen):

- Dialectisch naturalisme

- Communalisme

- Sociale ecologie

- Libertair municipalisme – een reader over basisdemocratie

**Wil je meedoen met Democratisch Initiatief?
Neem dan contact met ons op!**